

Міністерство культури та стратегічних комунікацій України
Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського
Оркестровий факультет

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до підготовки та проведення
КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
«ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ»
зі спеціальності 025 Музичне мистецтво
освітньо-професійна програма «Оркестрова майстерність»
фахова профілізація «Музичне мистецтво естради та джазу
(інструменталісти)»
освітній ступінь бакалавр

Харків – 2025

*Затверджено на засіданні
кафедри музичного мистецтва естради та джазу
Протокол № 13 від «16» червня 2025 року*

*Схвалено науково-методичною радою
Протокол № 9 від «26» червня 2025 року*

Укладач:

Дрожжина Н.В. - завідувачка кафедри музичного мистецтва естради та джазу,
кандидат мистецтвознавства, доцент

Рецензенти:

Откидач В.М. - доктор мистецтвознавства, професор кафедри оркестрових
інструментів Харківської державної академії культури

Чуріков В.В. - Заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри
музичного мистецтва естради та джазу

Атестація здобувачів вищої освіти фахової профілізації «Музичне мистецтво естради та джазу (інструменталісти)» освітньо-професійної програми «Оркестрова майстерність» здійснюється у формі комплексного атестаційного екзамену з Педагогічної майстерності та передбачає:

- 1) перевірку досягнення програмних результатів навчання, сформованості загальних і фахових компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти України для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво та цією освітньою програмою;
- 2) сформованості загальних та професійних компетентностей, визначених професійним Стандартом «Викладач мистецької школи (за видами навчальних дисциплін)», затвердженим наказом Мінекономіки України від 04.05.2022 р. №1110-22.

Умовою допуску до комплексного атестаційного екзамену з Педагогічної майстерності є успішне виконання здобувачем освіти індивідуального навчального плану.

За результатами успішного складання комплексного атестаційного екзамену випускникам може бути присвоєна професійна кваліфікація «Викладач мистецької школи (за видами навчальних дисциплін)». Комплекс необхідних компетентностей і програмних результатів навчання для здобуття цієї кваліфікації формується наскрізно в межах освітньо-професійної програми «Оркестрова майстерність» шляхом послідовного опанування освітніх компонентів, проходження педагогічної практики та досягнення визначених програмних результатів навчання.

У ході проведення комплексного атестаційного екзамену здобувачі освіти мають продемонструвати набуті компетентності та досягнення програмних результатів навчання:

загальні компетентності:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і

технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК18. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ЗК19. Здатність дотримуватися професійних та етичних норм поведінки.

ЗК20. Здатність дотримуватися правил та норм охорони праці, гігієни праці та вимог пожежної безпеки.

спеціальні (фахові) компетентності:

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання в практичній діяльності.

СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

професійні компетентності:

ПК1. Здатність забезпечувати досягнення результатів навчання.

ПК2. Здатність до роботи з документами, що відображають та забезпечують освітній процес.

ПК3. Здатність визначати рівень здібностей учнів.

ПК4. Здатність розробляти, адаптувати та узагальнювати навчальні матеріали.

ПК5. Здатність визначати напрями, види та способи підвищення рівня власних педагогічних та фахових компетентностей.

програмні результати навчання:

ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

ПРН4. Аналізувати музичні твори з визначенням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН6. Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.

ПРН7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

ПРН8. Демонструвати музично-аналітичні навички в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН13. Уміти здійснювати педагогічну діяльність.

ПРН14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті/вокалу /диригування/виконавської майстерності теорії, історії музики/композиції.

ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.

ПРН17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

ПРН 18. Застосовувати на практиці правила та норми охорони праці.

Необхідною умовою підготовки здобувачів до складання комплексного атестаційного екзамену є проведення консультацій викладачами кафедри музичного мистецтва естради та джазу та надання методичних рекомендацій щодо організації самостійної роботи здобувачів у період підготовки до екзамену.

Вимоги до комплексного атестаційного екзамену

Комплексний атестаційний екзамен проводиться відповідно до змісту навчальних дисциплін «Музична педагогіка та психологія», «Методика викладання спеціальних дисциплін», «Історія виконавського мистецтва» та з урахуванням результатів проходження «Педагогічної практики».

Екзамен проводиться за екзаменаційними білетами, сформованими з урахуванням програмних вимог зазначених освітніх компонентів. Кожен екзаменаційний білет передбачає комплекс запитань теоретичного та методико-практичного характеру і спрямований на перевірку:

Педагогічної та теоретичної підготовленості здобувача

- рівня засвоєння основ музичної педагогіки та музичної дидактики;
- розуміння закономірностей музичного навчання і виховання в системі мистецької освіти;
- знання форм, методів і засобів організації мистецького освітнього процесу;
- усвідомлення професійної ролі музиканта-педагога.

Психолого-педагогічної компетентності

- знання психологічних основ мистецької освіти;

- розуміння індивідуально-психологічних особливостей особистості музиканта;
- здатність враховувати пізнавальні, емоційно-вольові процеси та вікові особливості здобувачів освіти;
- обізнаність з основами психології педагогічного спілкування та інклюзивного навчання.

Методичної підготовки у сфері виконавської діяльності

- знання принципів раціональної постановки виконавського апарату;
- розуміння акустичних закономірностей звукоутворення та методики роботи над звуком;
- володіння основами методики формування технічних навичок, інтонації, метроритму, артикуляції та фразування;
- здатність аналізувати методичні аспекти роботи над музичним твором;
- усвідомлення ролі викладача у формуванні індивідуального виконавського стилю здобувача освіти.

Історико-виконавської обізнаності

- знання основних етапів становлення та розвитку виконавського мистецтва естрадно-джазового спрямування;
- розуміння процесів формування виконавських шкіл, оркестрово-ансамблевого виконавства та репертуару;
- обізнаність із творчістю видатних виконавців, педагогів і композиторів;
- орієнтацію в сучасних тенденціях розвитку розвитку естрадно-джазового мистецтва.

Зразок білета (фахова профілізація «Музичне мистецтво естради та джазу (інструменталісти)»)

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №1 КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ З ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

1. Традиційний джаз, характеристика основних напрямків.
2. Поняття про виконавський процес на спеціальному інструменті.
3. Функції інтуїції та свідомості у формуванні активності музиканта-виконавця.

На підготовку до відповіді здобувачеві надається до 30 хвилин.

На підставі результатів комплексного атестаційного екзамену з Педагогічної майстерності, комісія ухвалює рішення про присвоєння/відмову в присвоєнні здобувачеві вищої освіти професійної кваліфікації «*Викладач мистецької школи (за видами навчальних дисциплін)*», відповідно до набутих ним компетентностей та програмних результатів навчання. Результати екзамену оголошуються у день його проведення після оформлення протоколів Атестаційної комісії.

Критерії оцінювання

Відповідність балів за шкалою ЄКТС та університетською шкалою

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЄКТС	ОЦІНКА ЗА ШКАЛОЮ УНІВЕРСИТЕТУ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
від 0 по 34	F	

90–100 – А – відмінно: здобувач вищої освіти вільно володіє фактичним матеріалом щодо питання, уміє логічно і грамотно, із використанням професійної термінології обґрунтовувати свою точку зору. Даючи відповідь на питання, він правильно його вибудовує, правильно користується термінологією, оцінює правильно контекст, показує високий рівень володіння матеріалом.

82–89 – В – добре: здобувач вищої освіти відповідав самостійно, без додаткових запитань; може бути одна-дві неточності при висвітленні другорядних питань або у випадках, коли здобувач легко виправив їх після зауваження. Володіє матеріалом щодо поставленого питання, знає факти, уміє правильно зробити висновки, але припускається окремих помилок або неточностей, недостатньо логічно доводить свою точку зору. Також оцінка виставляється в разі, якщо здобувач не надає повну, вичерпну відповідь на одне із запитань екзаменаційного білета або на додаткове питання.

75–81 – С – добре: відповідь здобувача вищої освіти містить невеликі прогалини, які не змінили змісту відповіді; один-два недоліки при висвітленні основного змісту відповіді, виправлені після зауваження членів комісії. Володіє матеріалом щодо поставленого питання, уміє правильно зробити висновки, але припускається окремих помилок або неточностей, недостатньо логічно доводить свою точку зору. Також оцінка виставляється в разі, якщо студент не надає повну, вичерпну відповідь на одне із запитань екзаменаційного білета або на додаткове питання.

64–74 – D – задовільно: у відповіді здобувача вищої освіти неповно розкрито зміст матеріалу (зміст викладено фрагментарно, не завжди послідовно), але показано загальне розуміння питання і продемонстровані вміння, достатні для засвоєння програмного матеріалу.

60–63 – E – задовільно: здобувач вищої освіти припускається серйозних помилок під час відповіді, плутається в термінології. Здобувач не може задовільно відповісти на одне з питань екзаменаційного білета.

35–59 – FX – незадовільно: Здобувач показує низький рівень володіння матеріалом. Наявність безсистемних, уривчастих знань, пов'язаних із поставленими перед ним питаннями, беспорядність під час відповіді на додаткові запитання, не володіє професійною термінологією, Підготовка до викладацької діяльності недостатня.

0–34–F – незадовільно. Здобувач освіти не володіє матеріалом, не може відповісти на запитання або відповідає несвідомо. Відсутні ознаки сформованості фахових компетентностей, необхідних для викладацької діяльності.